

πτωσή μας δεν δικαιολογείται. Πρώτον γιατί ο Στάικος δεν ξεχέρσωσε αυθαίρετα ή από πλάνη ξένο χωράφι αλλά ύστερα από συμφωνία με τον ιδιοκτήτη. Και δεύτερον γιατί δεν πρόκειται για επιστροφή του χωραφίου, του οποίου η ιδιοκτησία και η κάρπωση δεν αμφισβητήθηκε, αλλά για το δικαίωμα στο συμφωνημένο μίσθωμα.

Κανένας από τους διάδικους δεν θεωρήθηκε ηττημένος και τα δικαστικά έξοδα μοιράστηκαν. Η απόφαση λόγω ποσού ήταν ανέκκλητη.

**Διεκδίκηση προικισθέντων πραγμάτων.
Αντικατάσταση ειδών προικοσυμφώνου**

Ἀπόφασις Πολιτικῆ
Διορθωτικῆ

Ἀριθ. 5

Ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως

Ὁ Κύριος Νικόλαος Γεωργίου παρουσιασθεὶς εἰς τὸ Εἰρηνοδικεῖον τοῦτο ἤναξε τὸν Δημήτριον Γεωργίου Μανιᾶ γυναικάδελφόν του, τοῦ ὅτι ζητῶν παρ' αὐτοῦ τὰ εἶδη ἅτινα ὑπάρχουσι γεγραμμένα εἰς τὸ ἀνά χειρας του προικοσύμφωνον, δηλαδή ἓν χωράφιον κείμενον εἰς τὸ Παλαιόκαστρον, ἓν οἰνοβάρελον καὶ μίαν ζώνην ἀργυρᾶν, αὐτὸς δὲ δυστροπεῖ εἰς τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν.

Ἀκοῦσαν ἀπολογίαν τοῦ κυρίου Δ. Γεωργίου Μανιᾶ δι' ἧς λέγει ὅτι ἐγράφησαν μὲν ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ τὰ διαληφθέντα εἶδη, ἐπιφέρει δὲ ὅτι τὸ χωράφιον ἐγράφη κατὰ λάθος τοῦ γραφέως διότι αὐτὸ ἦτον προικοδοτημένον τῆς μεγαλυτέρας του ἀδελφῆς Τζικούρενας καὶ ὅτι ἀντ' αὐτοῦ τοῦ παραδίδη ἄλλο, περὶ δὲ τῆς ζώνης λέγει ὅτι τοῦ τὴν παρέδωσεν ἐπὶ παρουσία τοῦ γραφέως Δημητρίου Τζηκούρη ὁμοῦ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα προικοδοθέντα εἶδη, τὸ δὲ βαρέλιον τὸ παρακρατεῖ ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἔχη νὰ λαμβάνη αὐτὸς παρὰ τοῦ διαληφθέντος γαμβροῦ του εἶδη τινὰ ἐξώπροικα μείναντα εἰς τὸν οἶκον του, τὰ ὅποια ἀνήκουσι πρὸς αὐτόν.

Ἐπομένως ἀκοῦσαν καὶ παρατηρήσαν τὰ δίκαια καὶ τῶν δύο μερῶν

εἰς τὸν κύριόν του» (Κ. Κ λ ω ν ἄ ρ η, Πρόχειρον Νόμων το λεγόμενον Η Εξάβιβλος. Εν Ναυπλίῳ εκ της Εθνικης Τυπογραφίας, 1833, σ. 409). Τέλος στην έκδοση Heimbach η διάταξη έχει ως εξής: «Ἐάν γεωργὸς εἰσελθὼν ἐργάσῃται χώραν ἄλλου γεωργοῦ, διὰ τριετίας διακαρπεύσει αὐτῇ καὶ ἀποδώσει πάλιν ταύτην τῷ κυρίῳ αὐτῆς» (G.E. H e i m b a c h, Const. Harmenopuli, Manuale Legum sive hexabiblos cum appendicibus et legibus agrariis, Lipsiae MDCCCLI, σ. 832). Βλ. καὶ Κ. Π ι τ σ ἄ κ η, ο.π., σ. ξε, οε, οη.

Ἀποφασίζει

Α'. Ὁ Δημήτριος Γεωργίου Μανιᾶ νὰ δώσῃ πρὸς τὸν Νικόλαον Γεωργίου γαμβρόν του τὸ χωράφιον κείμενον εἰς τὸ Τραχὺ εἰς τὸν ἅγιον Παντελεήμονα ἀντὶ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἐν τῷ Παλαιοκράστρῳ κειμένου.

Β'. Νὰ δώσῃ πρὸς αὐτὸν καὶ ἓν βαρέλιον δέκα βαρελῶν οἴνου ἐπιδεκτικόν.

Γ'. Ὁ Νικόλαος Γεωργίου νὰ δώσῃ πρὸς τὸν Δ.Γ. Μανιά, γυναικάδελφόν του, ὅλα τὰ μείναντα εἶδη εἰς τὸν οἶκον του περιπλέον τῶν ὧσων προικοδοτήθησαν τῆς γυναικὸς του Ἄννης.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι ἀνέκλητος.

Ἐκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη τὴν εἰκοστὴν τρίτην Ἰουνίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τριακοστοῦ ἔτους ἐν Σκύρῳ.

Ὁ Ἀστυνόμος καὶ προσωρινῶς ἐνεργῶν τὰ χρῆμα τοῦ Εἰρηνοδίκου

Ὁ Γραμματεὺς

Υπόμνημα

Ἡ Ἄννα Γεωργίου Μανιά εἶχε παντρευτεῖ τὸν Νικόλαο Γεωργίου. Δεν εἶναι γνωστὸ ἀν τὴν εἶχαν προικίσῃ οἱ γονεῖς τῆς ἢ, ἐλλείψει γονέων, ὁ ἀδελφὸς τῆς Δημήτριος Γ. Μανιάς. Ὅπωςδήποτε στο προικοσύμφωνόν τῆς ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιλαμβάνονταν ἓν χωράφι στο Παλιόκαστρο, ἓν οἰνοβάρελο καὶ μὴ ἀσημένια ζῶνῃ, τὰ ὁποῖα δὲν τῆς παραδόθηκαν, γιὰ τὰ παρακρατοῦσε ὁ ἀδελφὸς τῆς. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ διεκδικεῖ ὁ ἄνδρας τῆς Ν. Γεωργίου ὡς διαχειριστὴς τῆς προικῶς περιουσίας, με προφορικὴ κατὰ πάσα πιθανότητα ἀγωγὴ πού ἔκανε στο εἰρηνοδικεῖο Σκύρου, κατὰ τοῦ γυναικαδέλφου τοῦ Δ.Γ. Μανιά.

Κατὰ τὴ συζήτηση στο ἀκροατήριον ὁ ἐναγόμενος παραδέχτηκε ἐν μέρει τὴν παρακράτηση δικαιολογώντας τὴν γιὰ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ διεκδικούμενα ὡς ἀκολουθῶς:

Γιὰ τὸ χωράφι στο Παλιόκαστρο ἀνέφερε ὅτι ἀπὸ λάθος τοῦ γραφέα περιελήφθη στο προικοσύμφωνο τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἄννας, δεδομένου ὅτι τὸ ἴδιον αὐτὸ χωράφι εἶχε ἤδη προικοδοτηθεῖ στὴ μεγαλύτερη ἀδελφή τους Τζικούρενα. Μολονότι ἡ ἀναφορὰ σὲ εὐθύνη τοῦ γραφέα δὲν εἶναι ἐντελῶς πειστικὴ γιὰ τὴν ὑποτίθεται ὅτι ὁ γραφέας κατέγραφε ὅ,τι τοῦ υπαγόρευαν οἱ προικοδοτῆς ἢ ὅ,τι περιείχε κάποιον σχετικὸ σημείωμα πού τοῦ ἔδωσαν³³, ὥστόσο ἦταν μὴ πιθανοφανὴς ἐξήγηση τὴν ὁποία ἄλλωστε στήριξε ἡ προσφορὰ τοῦ νὰ παραδώσῃ ἓν ἄλλο ἰσάξιον χωράφι στο Τρα-

33. Τὸ λεγόμενον «ἴσον», πού ἦταν ἓν τοπικὰ συνηθιζόμενον προσύμφωνον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου συντασσόταν τὸ ὁριστικὸν προικοσύμφωνον. Βλ. σχ. Ξ. Α ν τ ω ν ι ᾶ δ η, Προίκα καὶ προικοσύμφωνα στὴν τουρκοκρατούμενη Σκύρο, *Επετηρὶς Κ.Ε.Ι.Ε.Δ.* 31 (1995), σ. 190.

χύ. Αν και δεν μνημονεύεται στην απόφαση μπορούμε να υποθέσουμε πρώτον μεν ότι το δικαστήριο θα είχε την πρόνοια να ελέγξει τα δύο προικοσύμφωνα προς επαλήθευση και δεύτερον ότι η προταθείσα αντικατάσταση του χωραφιού έγινε δεκτή από τον ενάγοντα.

Για την ασημένια ζώνη ο εναγόμενος ισχυρίστηκε ότι την είχε παραδώσει μαζί με τα άλλα προικιά και μάλιστα ενώπιον μαρτύρων, των οποίων όμως δεν ζητήθηκε ή τουλάχιστον δεν μνημονεύεται η επιβεβαιωτική μαρτυρία.

Τέλος για το κρασοβάρελο ο εναγόμενος παραδέχτηκε ότι το παρακρατεί για να αναγκάσει τον ενάγοντα γαμπρό του να του αποδώσει ορισμένα πράγματα που του ανήκαν. Προφανώς στην προίκα της Άννας υπήρχε και κάποιο οικογενειακό σπίτι το οποίο κατά την τοπική συνήθεια αποτελούσε βασικό προικώο στοιχείο και στο οποίο κατά κανόνα διέμενε το νέο αντρώγυνο. Εξάλλου στα σκυριανά προικοσύμφωνα αναφέρονταν πάντα και τα «μέσα του οσπιτίου» τα οποία και περιγράφονταν ατομικά (ρούχα, σκεύη, εργαλεία κ.λ.π.). Φαίνεται λοιπόν ότι ορισμένα τέτοια είδη που δεν περιλαμβάνονταν στο προικοσύμφωνο³⁴ είχαν παραμείνει στο προικώο σπίτι της αδελφής και νομίμως τα διεκδικούσε ο εναγόμενος, ως μοναδικός κληρονόμος της γονικής περιουσίας από την οποία, κατά το τοπικό έθιμο, δεν είχαν μερίδιο οι προικισμένες αδελφές³⁵.

Το δικαστήριο αφού άκουσε τους ισχυρισμούς και των δύο μερών, αποφάσισε:

α) να δώσει ο εναγόμενος αδελφός το χωράφι στο Τραχύ αντί του χωραφιού στο Παλιόκαστρο. Υποθέτουμε ότι το χωράφι αυτό του Τραχιού ανήκε στη γονική περιουσία που κληρονόμησε ο εναγόμενος.

β) να γίνει μεταξύ των διάδικων ανταλλαγή του κρασοβάρελου με τα μη περιλαμβανόμενα στο προικοσύμφωνο της Άννας είδη και πράγματα που είχαν μείνει στο προικώο σπίτι της.

Για την ασημένια ζώνη, η οποία δεν μνημονεύεται στο διατακτικό της απόφασης, συνάγεται ότι το δικαστήριο δέχτηκε τον ισχυρισμό του εναγόμενου πως είχε παραδοθεί μαζί με τα άλλα προικιά.

Σύμφωνα με το νόμο η απόφαση θεωρείται ανέκκλητη. Δεν περιλαμβάνεται όμως διάταξη για την απότιση των δικαστικών εξόδων, τα οποία θα έπρεπε μάλλον να συμψηφισθούν αφού και οι δύο αντίδικοι είχαν μέρος της ευθύνης για τη δίκη.

34. Τα είδη αυτά ο εναγόμενος χαρακτηρίζει ως «εξώπροικα», μολονότι ο όρος κυριολεκτείται για τα εκτός της προίκας περιουσιακά στοιχεία της συζύγου (παράφερνα). Βλ. και Αρμεν. Εξάβιβλος Δ, ιγ, 1-4.

35. Στη Σκύρο οι προικισμένες θυγατέρες, χαρακτηριζόμενες ως «εξώπροικες» αποκλείονταν από την κληρονομία των θνησκόντων γονέων τους. Βλ. σχετικά Ξ. Αντωνιάδη, ό.π., σ. 209.